

Patoloji ve internet

Pathology and internet

Sait Şen

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Bornova-İzmir

Özet: Bu yazıda internet ile patoloğlar için internetin kullanım şekilleri konusunda genel bilgiler verilmektedir. Bunlara ek olarak patoloji alanında sık kullanılabilecek sitelerin adresleri verilmiştir. Bunların ışığında ülkemiz patoloji bölümlerinin ve patoloğlarının internette yer almalarına katkı amaçlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Patoloji, internet, telepatoloji

Summary: In this article data was given about internet and how the pathologist use it. Favorite sites for the pathologist were given. All the pathologists and pathology departments of our country were aimed to get sited in internet.

Key Words: Pathology, internet, telepathology

İnternet başlangıcı, güvenilir "askeri" bir bilgisayar ağı olsa da günümüzde tüm insanlara ve kurumlara açık, bir çok bilgisayarın bağlı olduğu, dünya çapında yaygın, merkezi kontrol noktası olmayan ve belli protokollere göre işleyen ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır.

Herkese açık olan bu ağda, her konuda bilgi ve iletişim sağlamak olasıdır. Ancak eğitim amaçlı olarak bu ağdan yeterince yararlandığımız söylenemez. Bunun nedeni internetten nasıl yararlanabileceğimizi bilmememizden köken alabilir. İnternet bir bilgi ya da veri okyanusudur. Bu ağın çalışma şekli ve özellikleri konusunda birçok yayın vardır. Bunların büyük bir kısmı genel bilgiler içermektedir. Özel olarak patoloğlara yönelik ağdan yararlanmamızı anlatan, gerekli internet adreslerini veren yayınlar kısıtlıdır ve deneyimlerin paylaşımı önem taşımaktadır. Bu yazıda genel olarak internetteki patoloji bölümleri, patoloji eğitimi ve internet uygulamaları üzerinde durulmuştur.

Genel internet kuralları ve kullanımı ile ilgili bilgileri basitçe çoğunluğumuz biliyoruz ve pasif olarak internet'te dolaşıyoruz. İnternette gazete ve güncel siteler, banka işlemleri, e-posta ve alışveriş için yararlanıyoruz. Patoloji eğitiminde ise internetteki patoloji kaynakların-

dan ve internetten "medline" dışında pek yararlanmıyoruz. Bu yazının amaçlarından biri de, ülkemizde patoloji alanında aktif internet kullanımını özendirme.

İnternet uygulamaları: İnternet, insanların birbiri ile iletişim sağlamada kullandıkları yeni bir yol ve iletişim biçimidir. Bu iletişim internette değişik uygulamaların kullanımı ile gerçekleştirilir.

İnternet denilince, düşünülen uygulamalar ve kullanım şekilleri aşağıda verilmiştir. Bu kullanım şekilleri zaman zaman iç içe geçebilmekte aynı anda kullanılabilir.

WWW- world wide web, web: WWW- Web bağlantısında kullandığımız "browser" denen programlar başka merkezlerdeki bilgisayara bağlanmamızı ve bu bilgisayarlarda bulunan özel dillerde yazılmış sayfaları görmemizi sağlarlar. Bu programlar Microsoft Internet Explorer da Netscape Navigator olarak sayılabilir. Bu programlar ayrıca e-posta ve FTP gibi diğer internet kullanımlarına da olanak sağlarlar. WWW'de en önemli olay kaynağın da bağlanacak bilgisayarın adresini bilmektir. Bu adresler URL (uniform resource locators) olarak adlandırılır. Ulaşacağımız verinin adresini bilmeyorsak, ula-

mak istediğimiz konu ile ilgili sözcükleri girerek arama motorlarından yararlanabiliriz. Alta Vista, Yahoo, Lycos vb gibi siteler aracılığıyla aradığımız adresleri bulabilir, ilgili adres ve sayfaya ulaşabiliriz. Bu şekilde konuyla ilgili ya da ilgisiz birçok adrese ulaşmakta ve bunların içinden eleme yapmak zorunda kalmaktayız. Kaynağın adresini tam bilmemek kullanımı sınırlamakta ve zaman kaybına yol açabilmektedir. Ancak ilgilendiğiniz konuda bulacağınız birkaç site ve buralarda bulacağımız bağlantılar (link) yeni sitelere ulaşmada büyük kolaylık sağlamaktadır. Bu yazıda ilk olarak patoloji alanında kullanabileceğiniz linkleri içeren site adresleri verilmiştir (Tablo I). Daha sonra beğendiğimiz ve sık sık bakacağımız adresleri "browser" ımızda sık kullanılanlar menüsüne ekleyebilir ve her seferinde adres yazmaktan kurtulabiliriz.

Tablo I. Patolojiye yönelik link site adresleri, buradan ilgilendiğiniz bilgiyi içeren adresleri bulabilirsiniz.

http://sup.ultrakohl.com/PathResr/prs-frst.html
http://www.lib.uiowa.edu/hardin/md/path.html
http://www.medwebplus.com/subject/Pathology.html
http://www1.omi.tulane.edu/classware/pathology/medical-pathology/New-for-98/Resources.html
http://www.museum.state.il.us/isas/health/pathlink.html
http://www.pathology.med.umich.edu/pathresourceak/path-resources.html
http://dir.yahoo.com/Health/Medicine/Pathology/

Günlük işlerde adreslerde kullanılan kısaltmaları bilmek kolaylık sağlayabilir. Bir adres başlıca ad, özellik (eğitim kurumu, ticari şirket) ve ülke gibi üç faktörü içerir. Buna göre olası bir adresi tahmin edebilirsiniz. Ege Üniversitesi, ege.edu.tr; arçelik; arcelik.com.tr gibi. Adreslerde Türkçe karakterlerin kullanılmadığı anımsanmalıdır. Kuruluş ve ülke kısaltmaları Tablo II de verilmiştir.

Tablo II. Web sayfalarında kullanılan kısaltmalar ve anlamları

com.	ticari kuruluş
ac	akademik kurum
edu	eğitim kurumları
org	kar amacı olmayan kuruluşlar
net	network
gov	resmi kurumlar
tr, uk, fr	ülke kısaltmaları (Türkiye, İngiltere gibi)

Web sayfaları HTML (hypertext markup language) adı verilen özel bir dille yazılmaktadır. Ayrıca WWW sayfaları yazı dışında, grafik, resim, film ve ses içerebilir ve bunların transferine olanak sağlar. Sayfalar değişik biçimlerde ve amaçlarda kullanılabilir. Bunlar sizin da bölümünüzün tanıtımına yönelik olabileceği gibi hobilerinizin, deneyimlerinizin aktarımından, öğrencilerinizin eğitimine dek değişik içerikleri olabilir. Yine basitçe oluşturacağınız sayfalarla olgularınızın imajlarını meslektaşlarınıza gösterebilir ve onların görüşlerini alabilirsiniz. Bu, "telepatolojinin" basit bir şeklidir. Bu uygulama ile bir sınırlamanız yoksa verileriniz herkese açıktır. Kendi web sayfalarınızı oluşturmanız da kolaylaşmıştır, birçok yazılım programı web sayfası oluşturmada ve ağa sokulmasına yardımcı olmaktadır.

WWW'de diğer yapabileceğiniz basitçe bankacılık hizmetleri, alışveriş gibi genel hizmetler olabileceği gibi "medline" taramak, dergilere ulaşmak, eğitim kurumları arşivlerini, kongreleri izlemek gibi bilimsel amaçlı olabilir.

Makale özetlerine ulaşmak internet ile kolaylaşmıştır. Healthgate ve pubmed gibi servisler makale özetlerine ulaşmak yanısıra ücreti karşılığında orijinal makaleye de ulaşmayı sağlamaktadır. İnternet, çalışma yaptığınız konuda merakınızı hızla gidermenizi sağlamaktadır. Arama yapmak istediğiniz sözcükleri girer ve çabucak amacınıza ulaşabilirsiniz. Kimi merkezler ilgilendiğiniz konuda da istediğiniz dergilerde çıkan yazı özetlerini haftalık olarak e-mail adresinize göndermekte ve size özel web sayfaları oluşturabilmektedir (medscape, amadeo com). Kimi dergiler yalnız internette yayınlanmakta, bir kısım dergi de içeriğinin tümüne ulaşmayı sağlamaktadır. Bilgisayar ortamında ulaştığınız dergiler, makalelerin kaynaklarının özetine, yazarın diğer makalelerine de anında ulaşma gibi farklı ve önemli avantajlar sağlamaktadır. Bu özellikler dergilere nazaran büyük avantaj sağlamaktadır. Bazı dergilerin, abonelerine internette ulaşımı olduğunu görmekteyiz. Yalnız internette yayınlanan yazılar artık yayınlarda kaynak gösterebiliyor, indeks medikus' ta yer alabiliyor. İnternet yayıncılığı önümüzdeki yıllarda yaygınlaşacak gibi görünmektedir. Ayrıca internet yayıncılığında normal dergi yayıncılığında sorun olabilen baskı maliyeti, yer darlığı, sayfa sayısı renkli basım maliyeti gibi sınırlamaları yoktur.

Güncel ve doğru bilgiye sürekli gereksinmemiz bulunmaktadır. İnternette bu gereksinimi karşılayacak ücretli

ve ücretsiz bir takım servisler vardır. Birçok kurum da organizasyon belli hastalıklarla ilgili sık sık güncellenen bilgileri ücretsiz olarak sağlamaktadır. Kongre ve sempozyumların günlük konuşmaları yanısıra kongre özetleri ve konuşma içeriklerine de ulaşılabilir. İnternetteki kongrelere telekonferans yöntemiyle aktif olarak katılımınızda söz konusu olabilir. Bunun yanısıra kimi kitaplarda kitap bölümleri, CD ROM' lar internet üzerinde kullanıma ya da denemeye açıktır. Birçok yayınevine ve kitap satıcısına direkt olarak ulaşma ve hızlı kitap sipariş edip, alma olanağı vardır. Bazılarında kitaplar liste fiyatından daha ucuza bulunabilmektedir. Ancak ülkemiz için bazı sorunlar sözkonusudur. Bu siparişlerde genellikle kredi kartları kullanılmaktadır. Bazı kişiler kredi kartlı işlemlerde interneti güvenli bulmamaktadır. Ancak banka işlemlerini internette yapıyorsanız, güvenli sitelerden de alışveriş yapabilmelisiniz.

İnternet, üzerinde denetim olmadığından her türlü düşünce ve art niyetli kişilerin kötü amaçlarla kullanımına bir engel yoktur. Bir bilgiye internet aracılığı ile ulaşılmış olması, onu daha güvenilir ve daha saygın yapmaz. Bu nedenle güvenemediğiniz kaynaklardaki bilgileri doğrulamanız gerekebilir.

Patoloji ile ilgili olarak birçok üniversitenin patoloji bölümlerinin internetten eğitim yaptıkları telepatolojiye olanak sağladıkları söylenebilir. Patoloji, nefropatoloji ile tıp eğitiminde yararlanılabilecek site adresleri verilmiştir (Tablo III).

Tablo III. E posta liste adresleri.

CYTOPATH-L	majordomo@lists.win.net	(Cytopathology)
FAMCAN-L	listproc@moose.uvm.edu	(Familial Cancer)
FORENS-L	listserv@acc.fau.edu	(Forensic Pathology)
HEMATO-L	listserv@health.state.ny.us	(Society for Hematopathology)
HUM-MOLGEN	listserv@nic.surfnet.nl	(Human Molecular Genetics)
MEDLAB-L	listserv@listserv.acsu.buffalo.edu	(Laboratory Medicine)
MxDIAG-L	listserv@health.state.ny.us	(Molecular Diagnostics)
NEPHRO-L	listserv@vm.ucla.edu	(Nephrology & Renal Pathology material)
PATHNET	majordomo@ipas.afip.mil	(General Pathology)
PATHO-L	listserv@emum1.cc.emory.edu	(General Pathology)
PEDPATH	listproc@u.washington.edu	(Pediatric Pathology)

e-posta (e-mail): Elektronik posta bir yerden diğerine hızla ve güvenli şekilde elektronik ortamda ileti göndermeye olanak sağlar. Bu bir düz yazı olabileceği gibi ses, görüntü ve kısa bir film gibi herhangi bir içerik olabilir. E-mail adresi de (ozansen@hotmail.com); kişiyi tanımlayan bir isim "ozansen" ve bu hizmeti sağlayan servisten "hotmail.com" oluşur. Mail göndermek ve almak içinde Windows messaging, Microsoft Outlook ve Outlook Express, Eudora gibi programlar vardır. Aynı mesaj birden çok kişiye, aynı anda gönderilebilir. Gelen mesajların alınması ve mesaj gönderme için bilgisayarın her zaman açık olmasına gerek yoktur. İnternet servis sağlayıcısı size e-mail adresi verir ve gelen postalarınızı siz alıncaya dek saklar.

Elektronik posta, meslektaşlar arası iletişim için çok uygun bir araçtır. Danışmak istediğiniz herhangi bir konuyu, gözden geçirilmesini istediğiniz bir makaleyi meslektaşınıza elektronik posta ile yollamak hem daha hızlı hem daha verimlidir. Ses, görüntü, grafik eklediğiniz dökümanlarınızı elektronik posta gönderdiğinizde arkadaşınızın uygun olduğu bir zamanda onun karşısına çıkar. Bir dökümanı gönderdikten sonra hızla yanıtı da düzeltmelerini alabilirsiniz.

Posta mesajlarının kısa olması verimli kullanım için önem taşıyabilir. Uzun mesajların bilgisayarınıza aktarılması zaman alabilir. Ayrıca gönderdiğiniz "maillerdeki" özel bilgiler başkaları tarafından görülebilir ve başkalarına yönlendirilebilir. Bu nedenle güvenlik önlemleri ve posta içeriğine dikkat edilmelidir.

Tartışma ortamları- e posta ortamı: Bu başlık altında posta listelerini ve usenet adı altında tartışma - haber kümelerini toplayabiliriz.

Posta listeleri -mail list, list server

Elektronik postayı kullanan özel bir tartışma ortamıdır. Bu gruplar belli konularda birbirleri ile mesaj alışverişinde bulunurlar. Burada listede bulunan tüm üyeler *spesifik* bir konuda tartışabilir. Genelde listede bir yönetici mesajları denetler. Üyenin mesajları diğer tüm üyelere yönlendirilir, gelen yanıtlarda aynı şekilde tüm üyelere yönlendirilir ve bilgi alışverişi sağlanır.

Tartışma ve haber grupları, usenet : İnternet aracılığıyla aynı konu ile ilgilenenlerin bilgi ve görüşlerini paylaştığı ortamlardır. Burada çeşitli konularda tartışmalar yapılmakta ve görüş alışverişinde bulunmakta, takınılan ve öğrenmek istenen konularda sorular sorulmaktadır.

Herkese açık olup, ciddi olabildiği kadar gırgır ve şamata grupları da içerebilmektedir. Burada mesajlar birçok alt başlık altında toplanmaktadır ve mesajlar buradan aranmaktadır.

Üye olduğunuz elektronik posta listesinde başkalarının bilgi alışverişlerini, tartışmalarını, sorularını pasif olarak izlediğiniz gibi aktif olarak tartışmalara katılabilirsiniz. Her iki tür listenin de iyi ve kötü yanları bulunabilir. Kapalı gruplar konuya *spesifik* olup, konu dışında pek tartışma yoktur. İlgilendiğiniz konuda e mail grubu varsa düzenli olarak o konuda son gelişmeler ve meslektaşlarınızın güncel sorunlarını izlenebilir. E-mail grup listeleri Tablo III'te verilmiştir.

FTP-file transfer protocol: "Dosya aktarma protokolü" başka bir sistemdeki ve bilgisayardaki dosyaları kullanıcının kendi bilgisayarına aktarması ve tersini sağlayan işlemdir. Web sayfaları için kullandığımız yazılımlar bu aktarıma izin vermektedir. Bu programlarda <http://www> yerine <ftp://> yazılmaktadır. Ayrıca değişik yazılımlarda kullanılır (WS-FTP 95, FTP 2000). Bu şekilde web sayfalarına göre daha büyük kapasiteli dosyaların aktarımı söz konusudur. Burada aktarım yaparken kullanıcı adı ve şifre gibi sınırlamalar söz konusu olabilir. Ücretsiz dosya aktarımı yapılan adreslerde kullanıcı adı için "anonymous" ve şifre olarak e-posta adresinizin yazılması yeterlidir.

Bu protokol ile bilgisayarınızdaki programların güncelleştirmelerini yapabilirsiniz, başka bilgisayarlara dosyalarınızı ya da kaliteli çok sayıda resmi gönderebilirsiniz. Hazırladığınız web sayfalarını ana bilgisayara yüklerken ftp gerekebilir.

Söyleşi, IRC- Internet relay chat, netmeeting: İnternet aktarmalı söyleşi ile kişilerin eş zamanlı yazışmalarını anlıyoruz. O anda ağda ve konuya ilgisi olan herkese açık bir sistemdir. Bunun daha ileri şekli olarak uygun donanımınız varsa görüntülü ve sesli, eş zamanlı iletişim de olasıdır. Bazı şirketler internete girdiğiniz andan itibaren belirlediğiniz kişilerin bilgisayarının açık olup olmadığını saptamanızı ve iletişim kurmanızı sağlamaktadır (Microsoft MSN, AOL).

Görüntülü ve sesli olarak tele konferansları izlemek ve aktif olarak bu konferanslara katılmak da bu başlık altında toplanabilir. İlişkide olduğunuz birçok merkez size sürekli olarak konferans saatlerini ve özelliklerini bildirmektedir.

Telnet, gopher, diğerleri: WWW ve E-mail programlarının kullanımının yoğunlaşmasından sonra bunların kullanımı azalmıştır. Ancak telnet evdeki ve sürekli kullandığınız bilgisayar dışındaki bilgisayarlardan e-postanıza ulaşma ve posta gönderme olanağı vermesi nedeniyle önem taşıyabilir.

Telepatoloji: Patolojide internet kullanımı için en önemli nedenlerden biri telepatoloji ve telekonsültasyon olanağıdır. Telepatoloji için, bir fotomikroskoba ek olarak şunlara gereksinmeniz var: görüntü yakalayıcı (Videokamera), "frame grabber" (görüntüyü bilgisayar ortamına aktarıcı), uygun yazılım, internet bağlantısı. Bugün birçok ekran kartı videokamera görüntüsünü dijital ortama aktarmaya olanak sağlamaktadır. Ayrıca dijital fotoğraf makinalarıyla görüntüler bilgisayar ortamına aktarılabilir. Daha önce fotoğraf ve slaytlarını çektiğiniz olguları tarayıcı ile tarayıp dijital ortama aktarabilirsiniz.

Telepatoloji, internetin dışında bir yöntem olarak da ele alınabilir. İnternet ve patoloji konusundan söz ederken telepatoloji belirtilmelidir. Sonuçta, sorunlu olan olguya ait görüntüler dijital ortama aktarılırsa, internet konsültasyon için büyük kolaylıklar sağlar.

AFIP, tumorboard da transplant olguları için transplant patoloji internet servisi telepatoloji ve telekonsültasyon için örnek siteler olarak verilebilir. Buralara imajları e-posta ile gönderebilir. Yine meslektaşlara e posta ile imajları gönderip kişisel görüş alabilir, kendi web sayfanızı yaratarak, sitenizde ve web sayfanızda olguların fotoğraflarını sergileyip, buraya gelenlerin görüşlerini alabilir ve konsulte edebilirsiniz. Büyük boyutlu görüntü dosyalarını FTP ile aktarmanız gerekebilir. Bu işlemlerin dezavantajı konsulte edilen kişinin tanısının gönderdiğiniz imajlarla kısıtlı olmasıdır. Bunların dışında konsulte edilen kişinin aktif olarak sizin mikroskobunuzu kontrol edebileceği oldukça pahalı yazılım ve donanımlar varsa da ederi çok yüksektir. Bu konudaki yazı ve görüşler Tablo IV'te telepatoloji kısmındadır.

Biz İnternette ve internette ne yapabiliriz: Genel olarak interneti öğrenci ve asistan eğitiminde aktif olarak kullanmaya başlayabiliriz. Birçok yabancı üniversitede eğitimde internetin kullanıldığını görmekteyiz. Ülkemizde ise bu konudaki örnekler kısıtlıdır. Günümüzde internete her yerden ulaşmak olasıdır. Aktif ve renkli görüntüler ile gereğinde ulaşabileceğiniz diğer kaynaklarla internet klasik eğitime göre büyük kolaylıklar getirmektedir. Yara-

Tablo 4. Patolojide sık kullanılan kısaltmalar

Dergi	
Dergi-link	http://www.mednets.com/pathologyjournals.htm
Dergi-link	http://www.ccc.nottingham.ac.uk/~mpzjlowe/tocs/journals.html
Acta cytologica	http://www.acta-cytol.com/
Acta Neuropathologica	gopher://trick.ntp.springer.de/11/TOC/401/
Am Journal of Clinical Pathol	http://www.tekamah.com/ajcp/
Am Journal of Kidney Disease	http://www.ajkdjournal.org/
Am Journal Pathol	http://www.amjpathol.org/
Arch. of Pathology & Laboratory Medicine	http://www.cap.org/html/publications/archives.html
J. of Histochemistry and Cytochemistry	http://www.jhc.org/
J. of the American Society of Nephrology	http://www.wwilkins.com/JASN/1046-6673toc.html
Laboratory Investigation	http://www.info.med.yale.edu/labinvest/
Modern Pathology	http://www.wwilkins.com/MP/
Pathology International	http://www.blacksci.co.uk/~cgilib/jnlpage.bin?Journal=XPATH&File=XPATH&Page=aims
Transplantation	http://www.centerspan.org/pubs/transplantation/
Turkish journal of medicine	http://bilgi.umedla.org.tr/yayin/tejm/
Üroloji	http://www.duj.com/
Dernek	
American Society of Clinical Pathologists	http://www.ascp.org/programs/online/
Ankara Patoloji Derneği	http://www.ato.org.tr/konuk/patoloji/Pato.htm
ASN	http://www.asn-online.com/
ISN	http://www.isn-online.org/
RPS	http://www.med.ualberta.ca/rps/
Medline	
Healthgate	http://www.healthgate.com/medline/search-medline.shtml
Medscape	http://www.medscape.com/server-java/MedlineSearchForm
Healthgate	http://www3.healthgate.com/
Pubmed	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/
Nefroloji	
Nefroloji kaynak	http://www.kidney.org/
Nefroloji kaynak	http://www.mednets.com/nephrol.htm
Nefroloji kaynak	http://www.renalmed.com/rma/
E mail grup tartışma	http://listserv.cc.emory.edu/archives/patho-1.html
Eğitim-	http://www.wranc.amedd.army.mil/departments/medicine/nephro/nephrology/index.html
HUS	http://www.loisjoygaller.org/
IgA nephropathy	http://www.igan.org/
Schrier Atlas of Diseases of the Kidney	http://www.kidneyatlas.org/
Lupus:	http://www.lupus.org/lupus/
Nefropatoloji	
Böbrek biopsi- çalışma grubu	http://www.sined.net/VasPath/
CD-rom-UptoDate-	http://135.145.12.64/html/spec/neph/index.html
Nefropatoloji-nefroloji link	http://www.milach.com/
Linkler	http://www.internets.com/nephrol.htm
Linkler	http://www.med.ualberta.ca/rps/000r000q.htm
Patoloji	
Genel patoloji	http://edcenter.med.cornell.edu/CUMC_PathNotes/PathNotes.html
AFIP	http://www.afip.org/
nefropatoloji eğitimi atlas	http://www.ajkdjournal.org/atlas/index.html
nefropatoloji - eğitim	http://www.gamewood.net/rnet/renalpath/tutorial.htm
Nefropatoloji- -eğitim	http://www.kumc.edu/instruction/medicine/pathology/ed/ch_16/ch_16_nf.html
nefropatoloji-eğitim	http://www.omed.pitt.edu/MS-II/BODY-FLUID/RENAL/index.html
nefropatoloji-eğitim	http://www.vh.org/Providers/Textbooks/GN/GNHP.html
nefropatoloji-olgu	http://129.128.109.95/Isn/GN_CP_Correlations/
nefropatoloji olgu, immunhistokimya transp.	http://www.med.ualberta.ca/rps/000r000c.htm

Tablo 4'ün devamı

Böbrek tümör- çocukluk çağı	http://sup.ultrakohl.com/uscap/abs-1998/hicks98.htm
nefropatoloji olgu	http://www.gamewood.net/pathcase/nephpath.html
-case -of the week COW-	http://www-medlib.med.utah.edu/WebPath/COW/COW.html
Dermatopatoloji	http://www.va.gov/telepathvisn6/Dermpath_.htm
Genel eğitim	http://www.kumc.edu/cgi-bin/BOLD/Instruction/medicine/pathology/ed/ch_path_850.html
Genel eğitim öğrenci	http://medic.med.uth.tmc.edu/edprog/00000164.htm
Genel eğitim öğrenci	http://www.med.virginia.edu/med-ed/path/
Genel eğitim	http://www.medsch.wisc.edu/path703/path703.html
Hematopatoloji	http://www.path.sunysb.edu/hemepath/tutorial/default.htm
Atlas	http://140.251.5.102/Pathology_Image_Collection.html
Atlas	http://tumorboard.com/whatsnew/
Atlas	http://www.his.path.cam.ac.uk/histop/onlineatlas.html
Atlas	http://www.med.uiuc.edu/PathAtlas/titlePage.html
Atlas	http://www.medsch.wisc.edu/path703/slide/slides-topframe.html
Atlas	http://erl.pathology.iupui.edu/c604/Default.htm
Atlas	http://www.afip.org/homes/bethetele/index.html
Atlas	http://www.ipathology.com/Resource/ldr/Resourcesfrm.htm
Atlas	http://www.his.path.cam.ac.uk/path-uk/lrmain03.htm
Atlas	http://141.214.5.219/pathresourceak/path_resources.html
Atlas	http://www.diesis.com/fabrizio/atlas/a.htm
İnternet eğitim	http://www.le.ac.uk/pathology/teach/rstalk/rstalk.html
İskelet sistemi	http://medocs.ucdavis.edu/PMD/bone2/1221text/
Jinekopatoloji	http://patho.wat.ch/gyn/
Link-ımağ-case	http://pathit.com/newsbox/index.htm
İmağ	http://ike.engr.washington.edu/software/eduimg/histopicons.html
Nöropatoloji	http://ampat.amu.edu.pl/guzyuno/program.htm
Otopsi	http://www.neosoft.com/~uthman/Autop.html
Prostat	http://pathconsult.imag.fr/remcon/prostates/pindex.htm
Prostat	http://www.ndp.ox.ac.uk/prostate/mainmenu.htm
Pulmoner sistem	http://www.omed.pitt.edu/MS-II/BODY-FLUID/
Sitoloji	http://www.cytology.com/home.htm
Sitopatoloji case	http://www.cytology.com/edu/cases/numlst.htm
Sitopatoloji case	http://www.cytopathnet.org/case.asp
Uni University of Leicester	http://www.le.ac.uk/pathology/
GATA-patoloji	http://www.gata.edu.tr/patoloji/patoloji.htm
Ege üniversitesi-patoloji	http://www.med.ege.edu.tr/~pathol/
Ege Üniversitesi-nefropatoloji	http://www.med.ege.edu.tr/~nepathol/
Indiana University	http://erl.pathology.iupui.edu/
University of Pittsburgh School of Med	http://path.upmc.edu/
Royal Collage	http://www.rcpath.org/links/index.html
Yale university	http://www.med.yale.edu/pathol/
Web- path ,ımağ, eğitim	http://www-medlib.med.utah.edu/WebPath/
Ege Üniversitesi-patoloji-sait şen	http://www.med.ege.edu.tr/~saitesen
Akciğer	http://www.ato.org.tr/konuk/patoloji/Uthman-2.htm
Mikroskop	
Zeiss	http://www.zeiss.com/micro/
Nikon	http://www.nikon.co.jp/inst/Biomedical/index.html
Elektron mikroskop	
Link	http://mwm.com/guide/electron_microscopy/microscope.htm
Telepatoloji	
Bilgi	http://www.ascp.org/programs/online/leslie/leslie.pdf
Bilgi	http://path.imag.fr:81/
Bilgi	http://www.cs.umd.edu/projects/hpsl/ResearchAreas/vm.htm
AFIP	http://www.afip.org/telepathology/telepathology.htm

Tablo 4'ün devamı

Bilgi	http://www.pathit.com/telepath/
Bilgi	http://amba.charite.de/
Bilgi	http://europath.imag.fr/
Bilgi	http://www.vtmednet.org/telemedicine/
Sevis-bilgi	http://www.tumorboard.com/
Bilgi-link	http://icsl.ee.washington.edu/~clau/tmresources.html
Kütüphane	
Dokuz Eylül	http://www.deu.edu.tr/kutuphane.htm
Ege	http://library.ege.edu.tr/
Transplant patoloji	
Eğitim- olgu	http://tpis.upmc.edu/
Genel- e-mail listeleri	http://www.centerspan.org/archives/centerspan-I.html
Haftalık medline	http://amedeo.com/Pers.cfm?table=ktr&cid=154948304
Yayınevi	
Kitap	http://www.lrpublish.com/
Kitap	http://www.m

tacağımız web sayfaları bilgi ve deneyimlerimizi meslektaşlarımızla hızla paylaşmamızı sağlar.

İntenete ulaşmak için ne gerekiyor: İnternete ulaşmak için şunlara gereksinim var: Kurumda internet bağlantılı bilgisayar varsa NetMeeting ve telepatoloji için yeterlidir. Ancak evden bağlantılarda bilgisayarınıza bir faks modem ve bağlı olduğunuz sürece evdeki diğer iletişime olanak sağlamak için ayrı bir telefon hattı ve ağa girmenizi sağlayacak bir internet servis sağlayıcısı kurum gerekir. Şu anda piyasada bulunan herhangi bir bilgisayar internete bağlanmak için yeterlidir. Mali gücünüz yerindeyse ek kartlar ve donanım ile bağlanma zamanınızı ve ilgi alanınızı artırabilirsiniz. İnternet servis sağlayıcısını fiyat ve aradığınız diğer özelliklere göre belirleyebilirsiniz. Bunların hizmet fiyatları sürekli düşmektedir. Web sayfa kapasitesi, e mail adresi sayısı, bağlantı hızı, abone sayısı gibi etmenler servis sağlayıcı seçiminde etkindir.

İnternet alışveriş ve güvenlik: İnternete girdiğiniz andan başlayarak ek korunma yöntemleri almadığınız sürece bilgisayarınız ve verileriniz tehlike altındadır. Alışverişlerde ve banka işlemlerinde güvenlik önlemleri olan sitelerin kullanılması gerekmektedir. Yoksa banka ve kredi kartı bilgileriniz meraklıların eline geçebilir. Ayrıca bilmediğiniz sitelerden ve kişilerden alacağınız dosya ve posta eklerinin her zaman virüs içerme riski vardır. Bu nedenle anti-virüs programınızın olması ve aktiflenmesi önemlidir. Ayrıca ağa girdikten sonra, meraklı kişilerin

bilgisayarınıza girip karıştırması ve bazı dosyalarınızı bozması da olasıdır. Bu nedenle beklenmeyen olaylarda ağdan çıkmak bir korunma önlemi olabilir.

Sonuç: Bu yazı genel bilgiler yanı sıra, bizim için önemli olan internet adreslerini de içermektedir. Kısa sürede bu adresler içinde ülkemiz üniversitelerinin de yer alması dileğimizdir. Patologların renkli dünyasının internetten uzak kalması olası değildir.

Yazışma Adresi:

Yard. Doç. Dr Sait ŞEN
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Patoloji Anabilim Dalı, Bornova-İzmir
Tel : 0 232 - 388 10 25
Fax : 0 232 373 61 43
mail: saitsen@med.ege.edu.tr